

Αἰσχίνη. (Καὶ τὸ ξέρεις) διότι ὅταν ἤρχοντο ἐνταῦθα οἱ ἀντιπρόσωποι τοῦ Κλειτάρχου καὶ τοῦ Φιλιστίδου, κατέλυον εἰς τὸ σπίτι σου καὶ ἐσὺ εἶχες ἀναλάβει νὰ φροντίζης διὰ τὰς ὑποθέσεις των. Αὐτοὺς λοιπὸν ποὺ τὸ κράτος ὡς ἐχθροὺς του καὶ ὡς προτείνοντας οὔτε δίκαια οὔτε συμφέροντα ἀπήλασε, σὺ τοὺς εἶχες φίλους! Ἐφυγαν ὁμῶς ἄπρακτοι, χωρὶς νὰ καταφέρουγ τίποτε, κύριε Αἰσχίνη, ποὺ κακολογῶν με, ἰσχυρίζεσαι ὅτι σιωπῶ μὲν ἅμα πληρωθῶ, φωνάζω δὲ ἅμα φάω τὰ ὄσα πῆρα. Ἀλλὰ σὺ δὲν κάμνεις ἔτσι, ἐσὺ ξελαρυγίζεσαι μὲν ὅταν ἔχῃς, οὐδέποτε δὲ πρόκειται νὰ παύσης νὰ φωνάζῃς ἂν τοῦτοι ἐδῶ (οἱ Ἀθηναῖοι) δὲν σοῦ βουλώσουγ σήμερα τὸ στόμα, ἐκδίδοντας εἰς βάρους σου τὴν ἀπόφασιν.

83. Ὅταν λοιπὸν σεῖς μὲ ἐτιμήσατε τότε μὲ στέφανον (χρυσοῦν) διὰ ταύτας τὰς πολιτικὰς μου ἐνεργείας¹ καὶ ὅταν ὁ Ἀριστόνικος² (πιὸ πρὶν) ἔγραφε τὰς ἰδίας λέξεις ὑπὲρ ἐμοῦ τὰς ὁποίας ἔχει γράψει τώρα ὁ Κτησιφῶν καὶ ἔγινε τὸ στεφάνωμα εἰς τὸ θέατρον [εἶναι ἢ δευτέρα φορά ποὺ ἔγινε τοῦτο τὸ κήρυγμα³] οὔτε ἔφερεν ἀντίρρησιν ὁ Αἰσχίνης ποὺ ἦτο παρὼν τότε, οὔτε κατήγγειλε τὸν προτείναντα τὸ ψήφισμα. Πάρε, παρακαλῶ, γραμματεῦ, τοῦτο τὸ ψήφισμα καὶ διάβασέ το.

Ψ Η Φ Ι Σ Μ Α

84. «Τὸν καιρὸν ποὺ ἦτο ἄργων ὁ Χαιρώνδας ὁ γιὸς τοῦ Ἠγήμονος, τὴν 25 τοῦ μηνὸς Γαμηλιῶνος, ἐνῶ ἐπρυτάνευεν ἡ φυλὴ Λεοντίς, ὁ Ἀριστόνικος ὁ Φρεάρριος ἐπρότεινε: ἐπειδὴ ὁ Δημοσθένης ὁ γιὸς τοῦ Δημοσθένους ὁ Παιανιεύς προσέφερε μεγάλας καὶ πολλὰς ὑπηρεσίας εἰς τὸν δῆμον τῶν Ἀθηναίων, καὶ πολλοὺς ἐκ τῶν συμμάχων μας καὶ παλαιότερον καὶ κατὰ τὰς σημερινὰς περιστάσεις ἔχει βοηθήσει μὲ τὰς προτάσεις ποὺ ἔκαμε (ψηφίσματα) καὶ ἀπελευθέρωσε μερικὰς ἐκ τῶν εὐβοϊκῶν πόλεων (ἀπὸ τὴν δυναστείαν τῶν τυράννων καὶ τοῦ Φιλίππου) καὶ ἐξακολουθεῖ νὰ ἀγαπᾷ τὸν ἀθηναϊκὸν λαὸν καὶ λέγει καὶ πράττει ὅ,τι καλὸν ἢμπορεῖ καὶ ὑπὲρ τῶν Ἀθηναίων καὶ ὑπὲρ τῶν ἄλλων Ἑλλήνων, διὰ ταῦτα, ἄς εὐαρεστηθῇ ἡ Βουλὴ καὶ ὁ δῆμος τῶν Ἀθηναίων νὰ ἐπαινέσουγ τὸν Δημοσθένην, τὸν γιόν τοῦ Δημοσθένους τὸν Παιανιέα, καὶ νὰ τὸν στεφανώσῃ μὲ χρυσοῦν στέφανον καὶ νὰ γίνῃ ἢ ἀναγόμεναις τοῦ στεφάνου εἰς τὸ θέατρον (κατὰ τὰ Διονύσια) ὅταν θὰ παίζωνται αἱ νέα τραγωδία. Διὰ

καὶ συντακτικῶς δὲν ἔχει θέσιν εἰς τὸ κείμενον καὶ ἐκφραστικῶς εἶναι ἀδόκιμος, διότι ὁ Δημοσθένης δὲν ἦτο δυνατόν νὰ εἰπῇ κ ἢ ρ υ γ μ α ποὺ ἔχει ἄλλην ἔννοιαν. Σημειώνομεν ἀκόμη ὅτι ὁ Δημοσθένης ἔστεφανώθηκε πολλάκις.

254 γορεύσεως τοῦ στεφάνου ἐπιμεληθῆναι τὴν προτανούουσαν φυλὴν
καὶ τὸν ἀγωνοθέτην. Εἶπεν Ἀριστόνικο; ὁ Φρεάροιο;.]

85. Ἔστιν οὖν ὅστις ὑμῶν οἶδέ τινα αἰσχύνῃ τῇ πό-
λει συμβᾶσαν διὰ τοῦτο τὸ ψήφισμα ἢ χλευασμὸν ἢ γέλω-
τα, ἃ νῦν οὗτος ἔφη συμβήσεσθαι, ἂν ἐγὼ στεφανῶμαι ;
Καὶ μὴν ὅταν ἢ νέα καὶ γνώριμα πᾶσι τὰ πράγματα, ἐάν
τε καλῶς ἔχη, χάριτος τυγχάνει, ἐάν θ' ὡς ἐτέρως, τιμω-
ρίας. Φαίνομαι τοίνυν ἐγὼ χάριτος τετυχηκῶς τότε, καὶ οὐ
μέμψεως οὐδὲ τιμωρίας.

86. Οὐκοῦν μέχρι μὲν τῶν χρόνων ἐκείνων, ἐν οἷς
ταῦτ' ἐπράχθη, πάντας ἀνωμολόγηται τοὺς χρόνους τὰ ἄ-
ριστα πράττειν τῇ πόλει, τῷ νικᾶν, ὅτ' ἐβουλεύεσθε, λέγων
καὶ γράφων, τῷ καταπραχθῆναι τὰ γραφέντα, καὶ στεφά-
νους ἐξ αὐτῶν τῇ πόλει καὶ ἐμοὶ καὶ πᾶσιν ὑμῖν γενέσθαι,
τῷ θυσίας τοῖς θεοῖς καὶ προσόδους ὡς ἀγαθῶν τούτων
ὄντων ὑμᾶς πεποιθῆσθαι.

87. Ἐπειδὴ τοίνυν ἐκ τῆς Εὐβοίας ὁ Φίλιππος ἐξηλά-
θη, τοῖς μὲν ὅπλοις ὑφ' ὑμῶν, τῇ δὲ πολιτείᾳ καὶ τοῖς ψη-
φίσμασι, κἂν διαρραγῶσί τινες τούτων, ὑπ' ἐμοῦ, ἕτερον
κατὰ τῆς πόλεως ἐπιτειχισμὸν ἐζήτει. Ὅρῶν δ' ὅτι σίτω
πάντων ἀνθρώπων πλείστῳ χρώμεθ' ἐπεισάκτω, βουλόμε-
νος τῆς σιτοπομπίας κύριος γενέσθαι, παρελθὼν ἐπὶ Θρά-
κης Βυζαντίους συμμάχους ὄντας αὐτῷ τὸ μὲν πρῶ-
τον ἡξίου συμπολεμεῖν τὸν πρὸς ὑμᾶς πόλεμον, ὡς
δ' οὐκ ἤθελον οὐδ' ἐπὶ τούτοις ἔφασαν τὴν συμμαχίαν
πεποιθῆσθαι, λέγοντες ἀληθῆ, χάρακα βαλόμενος πρὸς
τῇ πόλει καὶ μηχανήματ' ἐπισιτήσας ἐπολιόρκει. 88. Τού-
των δὲ γιγνομένων ὅτι μὲν προσῆκε ποιεῖν ὑμᾶς,
255 οὐκέτ' ἐρωτήσω· δῆλον γάρ ἐστιν ἅπασιν. Ἀλλὰ τίς.

τὴν ἀνακήρυξιν δὲ τοῦ στεφάνου νὰ φροντίσῃ ἢ πρυτανεύουσα φυλὴ καὶ ὁ πρόεδρος τῶν ἀγώνων. Αὐτὰ τὰ ἐπρότεινεν ὁ Ἀριστόνικος ὁ Φρεάρριος».

85. Ὑπάρχει λοιπὸν κανένας ἀπὸ σᾶς ποῦ νὰ γνωρίζῃ ὅτι ἐξ αἰτίας τοῦ ψηφίσματος τούτου ἐντροπιάσθη ἡ πόλις μας ἢ ὅτι ἐχλευάσθη καὶ ἐγελοιοποιήθη, πράγματα τὰ ὁποῖα θὰ συμβοῦν, καθὼς εἶπε πρὸ ὀλίγου ὁ Αἰσχίνης, ἂν στεφανωθῶ. Καὶ ὅμως ὅταν αἱ πολιτικαὶ πράξεις τοῦ καθενὸς εἶναι πρόσφατοι καὶ γνωσταὶ εἰς ὅλους, εἴαν εἶναι συμφέρουσαι ἀνταμείβονται, εἴαν δὲ εἶναι ἀσύμφοροι τιμωροῦνται. Εἶναι φανερὸν δὲ ὅτι ἐγὼ ἐκρίθην ἄξιος ἐπαίνων, τότε ὁπότε αἱ πράξεις μου ἦσαν πρόσφατοι καὶ γνωσταὶ εἰς ὅλους καὶ ὄχι ἄξιος μομφῆς καὶ τιμωρίας.

86. Μέχρι μὲν λοιπὸν τῆς ἐποχῆς ἐκείνης, κατὰ τὴν ὁποῖαν ἐγίγαν αὐτὰ ποῦ ἀνέφερα, ὅλοι παρεδέχοντο ὅτι ἐνήργουν τὰ ὠφελιμώτατα πρὸς τὸ συμφέρον τῆς πόλεως, διότι συμβουλευῶν καὶ προτείνων ψηφίσματα τὸν καιρὸν ποῦ ἐσεῖς ἐκάματε συσκέψεις προκειμένου νὰ λάβετε ἀποφάσεις, ὑπερίσχυεν ἡ γνώμη ἢ ἰδική μου. Διότι δὲ ἐπραγματοποιήθησαν τὰ ἔσα ἐπρότεινα διὰ τῶν ψηφισμάτων μου, καὶ ἐξ αἰτίας αὐτῶν ἀπεδόθησαν στέφανοι εἰς τὴν πόλιν καὶ εἰς ἐμὲ καὶ εἰς ὅλους σας γενικῶς. Ἐκάματε δὲ θυσίας καὶ εὐχαριστίας εἰς τοὺς θεούς, διότι ὅλα αὐτὰ ἦσαν πράξεις καλαί.

87. Ἀφοῦ λοιπὸν ἐξεδιώχθη ὁ Φίλιππος ἐκ τῆς Εὐβοίας, ἀπὸ σᾶς μὲν μὲ τὰ ὄπλα, ἀπὸ ἐμὲ δὲ μὲ τὰ ψηφίσματα καὶ τὰς πολιτικάς μου ἐνεργείας, καὶ τὸ λέγω ἔστω καὶ ἂν σκάσουν ἀπὸ τὸ κακὸ τους μερικοὶ ἀπὸ τοὺς περὶ τὸν Αἰσχίνην, ἐζήτει ἄλλο ἐναντίον τῆς πόλεώς μας ὀρμητήριον. Βλέπων δὲ ὅτι ἀπὸ ὅλους τοὺς ἄλλους ἀνθρώπους ὅτι ἡμεῖς χρησιμοποιοῦμεν περισσότερο σιτᾶρι ξενικὸν καὶ θέλων νὰ ἐξουσιάζῃ τὸν δρόμον διὰ τοῦ ὁποίου γίνεται ἡ μεταφορὰ τῶν σιτηρῶν μας, ἐπῆγε εἰς Θράκην καὶ ἐζήτει ἀπὸ τοὺς Βυζαντίους, οἱ ὁποῖοι ἦσαν σύμμαχοί του, εἰς τὴν ἀρχὴν μὲν νὰ συμπολεμήσουν μαζί του εἰς τὸν ἐναντίον σας πόλεμον. Ἐπειδὴ δὲ οἱ Βυζάντιοι ἤρνοῦντο, ἰσχυριζόμενοι ὅτι δὲν ἔκαμον τὴν μετ' αὐτοῦ συμμαχίαν διὰ τοιοῦτον σκοπὸν—καὶ ἔλεγαν τὴν ἀλήθειαν—κατασκεύασε ἀμέσως χαράκωμα γύρω ἀπὸ τὸ Βυζάντιον καὶ τοποθετήσας πολιορκητικὰς μηχανάς, ἐπολιόρκει τὴν πόλιν. 88. Κ' ἐνῶ ἔκαμνε αὐτὰ, τὸ τί ἔπρεπε νὰ κάμετε σεῖς δὲν θὰ ἐρωτήσω, διότι εἶναι εἰς ὅλους σας γνωστὸν ποῖον

ἦν ὁ βοηθήσας τοῖς Βυζαντίοις καὶ σώσας αὐτούς ; Τίς ὁ κωλύσας τὸν Ἑλλήσποντον ἀλλοτριωθῆναι κατ' ἐκείνους τοὺς χρόνους ; Ὑμεῖς, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι. Τὸ δ' ὑμεῖς ὅταν λέγω, τὴν πόλιν λέγω. Τίς δ' ὁ τῇ πόλει λέγων καὶ γράφων καὶ πράττων καὶ ἀπλῶς ἑαυτὸν εἰς τὰ πράγματα ἀφειδῶς διδούς ; Ἐγώ. 89. Ἀλλὰ μὴν ἠλίκα ταῦτα ὠφέλησεν ἅπαντας, οὐκέτ' ἐκ τοῦ λόγου δεῖ μαθεῖν, ἀλλ' ἔργῳ πεπειρασθε· ὁ γὰρ τότε ἐνοστὰς πόλεμος ἄνευ τοῦ καλὴν δόξαν ἐνεγκεῖν ἐν πᾶσι τοῖς κατὰ τὸν βίον ἀφθονωτέροις καὶ εὐωνοιέροις διῆγεν ὑμᾶς τῆς νῦν εἰρήνης, ἦν οὗτοι κατὰ τῆς πατρίδος τηροῦσιν οἱ χρηστοὶ ἐπὶ ταῖς μελλούσαις ἐλπίσιν, ὧν διαμάρτοιεν, καὶ μετάσχοιεν ὧν ὑμεῖς οἱ τὰ βέλτιστα βουλόμενοι τοὺς θεοὺς αἰτεῖτε, μὴ μεταδοῖεν ὑμῖν ὧν αὐτοὶ προήρηνται. Λέγε δ' αὐτοῖς καὶ τοὺς τῶν Βυζαντίων στεφάνους καὶ τοὺς τῶν Περινθίων, οἷς ἐστεφάνουν ἐκ τούτων τὴν πόλιν.

ΨΗΦΙΣΜΑ ΒΥΖΑΝΤΙΩΝ

90. [Ἐπὶ ἱερομνάμονος Βοσπορίχῳ Δαμάγητος ἐν τῇ ἀλίᾳ ἔλεξεν, ἐκ τᾶς βωλᾶς λαβὼν ῥάτραν, ἐπειδὴ ὁ δᾶμος ὁ Ἀθηναίων ἐν τε τοῖς προγεγεναμένοις καιροῖς εὐνοέων διατελέσει Βυζαντίοις καὶ τοῖς συμμάχοις καὶ συγγενέσι Περινθίοις καὶ πολλὰς καὶ μεγάλας χρείας παρέσχηται, ἐν τε τῷ παρεσιακότῳ καιρῷ Φιλίππῳ τῷ Μακεδόνα ἐπιστρατεύσαντος ἐπὶ τὰν χώραν καὶ τὰν πόλιν ἐπ' ἀναστάσει Βυζαντίων καὶ Περινθίων καὶ τὰν χώραν δαίοντος καὶ δενδροκοπέοντος, βοηθήσας πλοίοις ἑκατὸν καὶ εἴκοσι καὶ σίτῳ καὶ βέλσει καὶ ὀπλίταις ἐξείλετο ἀμὲ ἐκ τῶν μεγάλων κινδύνων

256

1. Ἐγνοεῖ τὴν μετὰ τοῦ Ἀλεξάνδρου συνομολογηθεῖσαν εἰρήνην μετὰ τὸν θάνατον τοῦ Φιλίππου.

2. Τὸ λέγει εἰρωνικῶς καὶ ἐγνοεῖ τοὺς μακεδονίζοντας.

3. Θέλει νὰ εἰπῇ ὅτι ὁ Αἰσχίνης καὶ οἱ ὀπαδοὶ του περιμέναν νὰ καρπωθοῦν ὠρισμένα ὠφελήματα ἀπὸ τὸν Ἀλέξανδρον, τοῦ ὁποίου ἦσαν πράκτορες.

4. Ὅλη ἡ ἀνωτέρω περίοδος μόνον ἔτσι μεταφραζομένη ἀποδίδει σαφές νόημα.

5. Ἱερομνάμων ἐλέγετο εἰς τὸ Βυζάντιον ὁ ἱερεὺς τοῦ Ποσειδῶνος. Τὴν αὐτὴν ὀνομασίαν ἔδιδαν εἰς τὸν ἱερέα τοῦ Ποσειδῶνος οἱ Μεγαρεῖς. (βλ. Πλοῦταρχου : Συμπόσιον VIII, 8, 4), οἱ ὅποιοι εἶχον ἀποικίσει τὰ μέρη αὐτά.

ἦτο τὸ καθήκον σας. Θὰ ἐρωτήσω ὁμῶς ποῖος ἐβοήθησε τοὺς Βυζαντινοὺς καὶ ποῖος τοὺς ἔσωσε ; Ποῖος ἦτο ἐκεῖνος ποὺ ἠμπόδισε νὰ χάσωμεν τὸν Ἑλλησποντον κατὰ τὴν ἐποχὴν ἐκείνην ; Σεῖς, πολῖται Ἀθηναῖοι. Καὶ ὅταν λέγω σεῖς ἐννοῶ ὅλην τὴν πόλιν. Ποῖος ὁμῶς ἦτο ἐκεῖνος ὁ ὁποῖος ἐσυμβούλευε τὴν πολιτείαν καὶ ἔγραφε ψηφίσματα καὶ ἐνήργει καὶ διέθετε ἀνεπιφυλάκτως τὸν ἑαυτὸν του εἰς τὴν ὑπηρεσίαν τῶν τοιούτων πολιτικῶν ἐνεργειῶν ; Ἐγώ ! 89. Τὸ πόσον δὲ τὰ ψηφίσματά μου καὶ αἱ πολιτικαὶ μου αὐταὶ ἐνέργειαι ὠφέλησαν ὅλους ἀνεξαιρέτως, αὐτὸ δὲν θὰ τὸ διαπιστώσετε μὲ τὰ λόγια, ἀλλ' ἐκ τῶν γεγονότων ἔχετε λάβει πείραν τούτου. Διότι ὁ πόλεμος ὁ ὁποῖος ἔγινε τότε (ἐναντίον τοῦ Φιλίππου) ἐκτὸς τοῦ ὅτι σᾶς ἔδωκε μέγαν ὄνομα, εἶχε ὡς ἀποτέλεσμα νὰ ζῆτε ἔχοντες ἀφθονώτερα καὶ εὐθηνότερα τὰ χρειαζόμενα τοῦ βίου, παρὰ κατὰ τὴν περίοδον τῆς σημερινῆς εἰρήνης¹, τὴν ὁποίαν² αὐτοὶ οἱ ἐντιμότατοι πολῖται φροντίζουν νὰ διατηρήσουν πρὸς βλάβην τῆς πατρίδος, ἐλπίζοντες νὰ καρπωθοῦν ἀργότερα ὠφελήματα³. Εἶθε ὁμῶς νὰ μὴ τοὺς βγῆ σὲ καλὸ καὶ νὰ τοὺς βροῦν τὰ κακὰ τὰ ὁποῖα τοὺς κατηράσθητε νὰ τοὺς εὔρουν, διὰ νὰ μὴ αἰ συμφοραὶ ποὺ ἐκ προθέσεως ἐπιζητοῦν διὰ τὴν πόλιν μας (νὰ τὴν ὑποδουλώσουν κλπ. εἰς τοὺς Μακεδόνας) εὔρουν καὶ σᾶς⁴. Διάβαζε δὲ τώρα, γραμματεῦ, τὸ ψήφισμα τὸ ὁποῖον ἀφορᾷ τοὺς στεφάνους τῶν Βυζαντινῶν καὶ τῶν Περινηθίων, διὰ τῶν ὁποίων ἐτίμησαν τὴν Πολιτείαν μας.

ΨΗΦΙΣΜΑ ΒΥΖΑΝΤΙΩΝ

90. «Τὸν καιρὸν ποὺ ἦτο ἱερεὺς τοῦ Ποσειδῶνος⁵ ἐν Βυζαντίῳ ὁ Βοσπόριχος, εἰς λαϊκὴν συνέλευσιν ὁ Δαμάγητος ἐπρότεινε τὰ ἑξῆς, ἀφοῦ προηγουμένως ἔλαβεν ἐντολὴν ἐκ μέρους τῆς Βουλῆς. Ἐπειδὴ ὁ δῆμος τῶν Ἀθηναίων καὶ κατὰ τὸ παρελθὸν διαρκῶς ἐδείκνυεν εὐνοίαν ἀπέναντι τῶν Βυζαντινῶν καθὼς καὶ ἀπέναντι τῶν συμμάχων καὶ συγγενῶν μας Περινηθίων καὶ πολλὰς καὶ μεγάλας εὐεργεσίας παρέσχε καὶ κατὰ τὸ παρελθὸν ὅταν ὁ Φίλιππος ὁ Μακεδὼν ἐκστρατεύσας ἐναντίον τῶν χωρῶν μας καὶ τῆς πολιτείας μας μὲ σκοπὸν νὰ κάμη δούλους ἡμᾶς τοὺς Βυζαντινοὺς καὶ τοὺς Περινηθίους, κατέστρεψε τὸν τόπον μας καὶ ἔκοπτε τὰ δένδρα μας, μᾶς ἔστειλε βοήθειαν ἀπὸ 120 πλοῖα, καθὼς καὶ σιτάρι, πολυμεφόδια καὶ στρατιώτας καὶ ἔτσι μᾶς ἐγλύτωσεν ἀπὸ μέγαν κίνδυνον καὶ παλινώρθωσε⁶ τὸ πάτριον πο-

6. Φαίνεται ὅτι ὅταν ὁ Φίλιππος ἐξστράτευσε κατὰ τῶν Βυζαντινῶν καὶ Περινηθίων καὶ ἐπεκράτησε εἰς τὴν ἀρχὴν ἐνίσχυσε τοὺς ὀλιγαρχικοὺς τῶν μερῶν αὐτῶν καὶ ἐγκατέστησε πολιτεύμα ἀνταρχικόν.

καὶ ἀποκατέστασε τὰν πατριὸν πολιτείαν καὶ τὼς νόμους καὶ τὼς τάφους. 91. Δεδόχθαι τῷ δάμῳ τῶν Βυζαντίων καὶ Περινηθίων Ἀθηναίοις δόμεν ἐπιγαμίαν, πολιτείαν, ἔγκτασιν γᾶς καὶ οἰκιᾶν, προεδρίαν ἐν τοῖς ἀγῶσι, πόθοδον ποτὶ τὰν βωλὴν καὶ τὸν δᾶμον πράττοις μετὰ τὰ ἱερά, καὶ τοῖς κατοικέειν ἐθέλουσι τὰν πόλιν ἀλειτοῦργήτοις ἡμεῖν πασᾶν τὰν λειτουργιᾶν· σιᾶσαι δὲ καὶ εἰκόνας τρεῖς ἐκκαίδεκαπάχεις ἐν τῷ Βοσπορείῳ, στεφανούμενον τὸν δᾶμον τὸν Ἀθηναίων ὑπὸ τῷ δάμῳ τῶν Βυζαντίων καὶ Περινηθίων ἀποσιεῖλαι δὲ καὶ θεωρίας ἐς τὰς ἐν τῇ Ἑλλάδι παναγύρειας, Ἰσθμια καὶ Νέμεα καὶ Ὀλύμπια καὶ Πύθια, καὶ ἀνακαρῶσαι τὼς στεφάνους οἷς ἐστεφάνωνται ὁ δᾶμος ὁ Ἀθηναίων ὑφ' ἡμῶν, ὅπως ἐπιστέωνται οἱ Ἕλληνας τὰν τε Ἀθηναίων ἀρετὰν καὶ τὰν Βυζαντίων καὶ Περινηθίων εὐχαριστίαν.]

92. Λέγε καὶ τοὺς παρὰ τῶν ἐν Χερρονήσῳ στεφάνους.

ΨΗΦΙΣΜΑ ΧΕΡΡΟΝΗΣΙΤΩΝ

[Χερρονησιτῶν οἱ κατοικοῦντες Σηστόν, Ἐλεοῦντα, Μάδυτον, Ἀλωπεκόννησον, στεφανοῦσιν Ἀθηναίων τὴν βουλὴν καὶ τὸν δῆμον χρυσῷ στεφάνῳ ἀπὸ ταλάντων ἑξήκοντα, καὶ χάριτος βωμὸν ἰδρύονται καὶ δῆμον Ἀθηναίων, ὅτι πάντων μεγίστου ἀγαθῶν παραίτιος γέγονε Χερρονησίταις, ἐξελόμενος ἐκ τῆς Φιλίππου καὶ ἀποδοὺς τὰς πατρίδας, τοὺς νόμους, τὴν ἐλευθερίαν, τὰ ἱερά. Καὶ ἐν τῷ μετὰ ταῦτα αἰῶνι παντὶ οὐκ ἐλλείψει εὐχαριστῶν καὶ ποιῶν ὅτι ἂν δύνηται ἀγαθόν. Ταῦτα ἐψηφίσαντο ἐν τῷ κοινῷ βουλευτηρίῳ].

257

93. Οὐκοῦν οὐ μόνον τὸ Χερρόνησον καὶ Βυζάντιον σῶσαι, οὐδὲ τὸ κωλύσαι τὸν Ἑλλήσποντον ὑπὸ Φιλίππῳ γενέσθαι τότε, οὐδὲ τὸ τιμᾶσθαι τὴν πόλιν ἐκ τούτων ἢ προαίρεσις ἢ ἐμῆ καὶ ἢ πολιτεία διεπράξατο, ἀλλὰ καὶ πᾶσιν ἔδειξεν ἀνθρώποις τὴν τε τῆς πόλεως καλοκαγαθίαν καὶ τὴν Φιλίππου κακίαν. Ὁ μὲν γε φίλος καὶ σύμμαχος ὢν

1. Βοσπόριον, λιμάνι τοῦ Βυζαντίου.

2. Εἰς τὸν «κατὰ Κτησιφώντος» λόγον τοῦ Αἰσχίνου τίποτε δὲν ἀναφέρεται διὰ τοὺς Βυζαντίους. Φαίνεται συνεπῶς ὅτι ὁ Αἰσχίνης ἐκ τῶν ὑστέρων διώρθωσε τὸν λόγον καὶ ἀφήρесе τὸ μέρος ποῦ ἀφεώρα τοὺς Βυζαντίους (βλ. καὶ τὸν πρόλογόν μου εἰς τὴν μετάφρασίν

λίτευμά μας, ἐπανεφέρε τούς νόμους (πού ἰσχυον προηγουμένως) καί μᾶς ἔδωσε τούς τάφους (τῶν πατέρων μας), διὰ ὅλα αὐτά ἄς εὐαρεστηθῇ ὁ δῆμος τῶν Βυζαντίων καί Περινθίων νά δώσῃ εἰς τούς Ἀθηναίους τὸ δικαίωμα νά ἔρχωνται εἰς ἐπιγαμίαν μαζί μας, νά ἀποκτοῦν δικαίωμα πολίτου, νά ἔχουν δικαίωμα ἐγγελοῦ κτήσεως εἰς τήν χώραν μας καί οἰκίας, τήν πρωτοκαθεδρίαν εἰς τούς ἀγῶνας, εἴσοδον ἐλευθέραν εἰς τήν Βουλήν καί εἰς τὰς λαϊκὰς συνελεύσεις. Νά ἔχουν ἐπίσης τήν πρώτην θέσιν μετὰ τούς ἱερεῖς καί νά εἶναι ἀπηλλαγμένοι ὅλων τῶν δημοσίων λειτουργιῶν ἐκείνοι ἀπό τούς Ἀθηναίους πού θέλουν νά ἐγκατασταθοῦν ἐνταῦθα καί νά στήσουν εἰς τὸ Βοσπόριον ἑ τρία ἀγάλματα ἀπό δεκαῆξή πήχεις τὸ καθένα καί τὰ ὅποια νά παριστάνουν τόν Ἀθηναϊκόν λαόν στεφανούμενον ἀπό τόν δῆμον τῶν Βυζαντίων καί Περινθίων. Καί νά ἀποσταλοῦν εἰς τὰς ἐν Ἑλλάδι πανηγύρεις, εἰς τὰ Ἴσθμια, Νέμεα, Ὀλύμπια καί Πύθια, ἀπεσταλμένοι μας οἱ ὅποιοι νά ἀνακοινώσουν (διὰ τοῦ ἀρμοδίου κήρυκος) ὅτι διὰ στεφάνων ἐτιμήθη ἐκ μέρους μας ὁ δῆμος τῶν Ἀθηναίων, διὰ νά μάθουν οἱ Ἕλληγες τήν ἀρετὴν τῶν Ἀθηναίων καί τήν πρὸς αὐτοὺς εὐγνωμοσύνην τῶν Βυζαντίων καί Περινθίων ».

92. Διάβαζε τώρα (παρακαλῶ), γραμματεῦ, καί τὸ ψήφισμα διὰ τοῦ ὁποίου οἱ Χερρονησίται ἀπένειμαν στεφάνους εἰς ἡμᾶς.

ΨΗΦΙΣΜΑ ΤΩΝ ΧΕΡΡΟΝΗΣΙΤΩΝ

« Ἐκ τῶν Χερρονησιτῶν ὅσοι κατοικοῦν τὰς πόλεις Σηστόν, Ἐλεοῦντα, Μάδυτον, Ἀλωπεκόννησον στεφανώνουν τήν Βουλὴν καί τόν δῆμον Ἀθηναίων μὲ χρυσοῦν στέφανον ἀξίας ἐξήκοντα ταλάντων καί ἰδρύουν Βωμόν τῆς εὐγνωμοσύνης τοῦ δῆμου τῶν Ἀθηναίων, διότι ἐγένεν αἷτιος νά ἔχουν οἱ Χερρονησίται ὅλα τὰ μεγάλα ἀγαθὰ, καί μάλιστα τὸ μεγαλύτερον, ἦτοι νά γλυτώσουν ἀπὸ τὰ χέρια τοῦ Φιλίππου καί νά ἐπανακτήσουν τήν πατρίδα των, τούς νόμους των, τήν ἐλευθερίαν των, τὰ ἱερά των. Δι' αὐτὸ αἰωνίως οἱ Χερρονησίται δέν θά παύσουν ποτὲ νά εὐχαριστοῦν τούς Ἀθηναίους καί νά κáμνουν ὑπὲρ αὐτῶν ὅτι καλὸν ἤμποροῦν. Αὐτὰ ἀπεφασίσθησαν εἰς τὸ κοινὸν Βουλευτήριον ».

93. Λοιπὸν ἡ πρόθεσίς μου καί ἡ πολιτικὴ μου τακτικὴ ὅχι μόνον ἔσωσαν τὴν Χερρόνησον καί τὸ Βυζάντιον, καί συνετέλεσαν ἀφ' ἑνὸς μὲν νά ἐμποδισθῇ ὁ Φίλιππος νά καταλάβῃ τὸν Ἑλλήσποντον, ἀργότερον δὲ νά δοξάζεται ἡ πόλις μας ἐξ αἰτίας τῶν ἐνεργειῶν τῆς τούτων, ἀλλὰ καί κατέστησαν εἰς ὅλον τὸν κόσμον φαγεράν τὴν τιμιότητα τῆς πολιτείας μας καί τούς ἐπιβούλους σκοποὺς τοῦ Φιλίππου. Καί τοῦτο διότι ὁ μὲν Φίλιππος, ὢν σύμμαχος τῶν Βυζαντίων,

μου τοῦ «κατὰ Κτησιφῶντος» λόγου τοῦ Αἰσχίνου εἰς τὴν σειρὰν τῆς παρούσης βιβλιοθήκης ἀριθ. 11.

τοῖς Βυζαντίοις πολιορκῶν αὐτοὺς ἐωρᾶτο ὑπὸ πάντων, οὐ τί γένοιτ' ἂν αἴσχιον ἢ μιαιώτερον ; 94. Ὑμεῖς δ' οἱ καὶ πεμπάμενοι πολλὰ καὶ δίκαια ἂν ἐκείνοις εἰκότως περὶ ὧν ἠγνωμονήκεσαν εἰς ὑμᾶς ἐν τοῖς ἐμπροσθεν χρόνοις, οὐ μόνον οὐ μνησικακοῦντες οὐδὲ προϊέμενοι τοὺς ἀδικουμένους, ἀλλὰ καὶ σώζοντες ἐφαίνεσθε, ἐξ ὧν δόξαν, εὐνοϊαν, τιμὴν παρὰ πάντων ἐκτιᾶσθε. Καὶ μὴν ὅτι μὲν πολλοὺς ἐστεφανώκατ' ἤδη τῶν πολιτευομένων ἅπαντες ἴσασι δι' ὄντινα δ' ἄλλον ἢ πόλις ἐστεφάνωται, σύμβουλον λέγω καὶ δῆτορα, πλὴν δι' ἐμέ, οὐδ' ἂν εἰς εἰπεῖν ἔχοι.

95. Ἴνα τοίνυν καὶ τὰς βλασφημίας ἃς κατὰ τῶν Εὐβοέων καὶ τῶν Βυζαντίων ἐποιήσατο, εἴ τι δυσχερὲς αὐτοῖς ἐπέπρακτο πρὸς ὑμᾶς ὑπομιμνήσκων, συκοφαντίας οὕσας ἐπιδείξω μὴ μόνον τῷ ψευδεῖς εἶναι (τοῦτο μὲν γὰρ ὑπάρχειν ὑμᾶς εἰδότας ἠγοῦμαι), ἀλλὰ καὶ τῷ, εἰ τὰ μάλιστα ἦσαν ἀληθεῖς, οὕτως ὡς ἐγὼ κέχρημαι τοῖς πράγμασι συμφέρειν χρήσασθαι, ἐν ἣ δύο βούλομαι τῶν καθ' ἡμᾶς πεπραγμένων καλῶν τῇ πόλει διεξελθεῖν, καὶ ταῦτ' ἐν βραχέσι· καὶ γὰρ ἄνδρα ἰδίᾳ καὶ πόλιν κοινῇ πρὸς τὰ κάλλιστα τῶν ὑπαρχόντων ἀεὶ δεῖ πειραῖσθαι τὰ λοιπὰ πράττειν. 96. Ὑμεῖς τοίνυν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, Λακεδαιμονίων γῆς καὶ θαλάττης ἀρχόντων καὶ τὰ κύκλω τῆς Ἀττικῆς κατεχόντων ἀρμοσταις καὶ φρουραῖς, Εὐβοϊαν, Τάναγραν, καὶ Βοιωτίαν ἅπασαν, Μέγαρα, Αἴγιναν, Κλεωνάς, τὰς ἄλλας νήσους, οὔτε ναῦς οὔτε τεῖχῃ τῆς πόλεως τότε κτησαμένης, ἐξήλθετε εἰς Ἀλίαρτον καὶ πάλιν οὐ πολλαῖς ἡμέραις ὑσιερον εἰς Κόρινθον, τῶν τότε Ἀθηναίων πόλλ' ἂν ἐχόντων μνησικακῆσαι καὶ Κορινθίοις καὶ Θηβαίοις

1. Ἀναφέρεται εἰς τὸν κατὰ τῶν Ἀθηναίων πόλεμον τῶν Χίων, Ροδίων καὶ Κῶων (357/356), εἰς ὃν ἔλαβον μέρος καὶ οἱ Βυζάντιοι.

2. Ἐννοεῖ τὴν ἀμέσως μετὰ τὸν Πελοποννησιακὸν πόλεμον περίοδον.

ἐδλέπετο ἀπὸ ὅλον τὸν κόσμον πολιορκῶν αὐτούς. Ἰπάρχει ὁμοίως πρᾶγμα αἰσχροτέρου καὶ ἀνοσιώτερου τούτου ; 94. Σεῖς δὲ ἂν καὶ εἶχατε πολλὰς ἀφορμὰς διὰ νὰ κατηγορήσετε τούτους (τοὺς Βυζαντίους) καὶ ἀφορμὰς δικαίας διὰ τὴν ἐπιδειχθεῖσαν ὑπ' αὐτῶν ἀχαριστίαν κατὰ τὸ παρελθόν¹. ἐν τούτοις ὄχι μόνον δὲν ἐμνησικακήσατε κατ' αὐτῶν καὶ δὲν ἀφήσατε τοὺς ὑπὸ τοῦ Φιλίππου ἀδικουμένους (εἰς τὸ ἔλεος τοῦ Κυρίου), ἀλλὰ ἀπεναντίας ἐγίνατε καὶ σωτήρες των. Ἐκ τῶν πράξεών σας δὲ αὐτῶν καὶ δόξαν καὶ εὐνοίαν καὶ τιμὴν παρὰ πάντων ἔχετε ἀποκτήσει. Βεβαίως τὸ ὅτι πολλοὺς ἐκ τῶν πολιτευομένων ἔχετε ἕως τώρα στεφανώσει ὅλοι τὸ γνωρίζουν. Κανένας ὁμοίως δὲν δύναται νὰ ἰσχυρισθῆ ὅτι ἡ πόλις μας ἐτιμήθη διὰ στεφάνου χάρις εἰς οἷονδήποτε ἄλλον σύμβουλον, ἐγγυῶ καὶ πολιτευόμενον, ἐκτὸς ἀπὸ ἐμέ.

95. Διὰ νὰ σᾶς ἀποδείξω τώρα ὅτι καὶ αἱ κατὰ τῶν Εὐβοέων καὶ Βυζαντίων κακολογίαι τοῦ Αἰσχίνου, μὲ τὸ νὰ σᾶς ὑπενθυμίση οὗτος ὅτι δυσάρεστον ἔπραξαν αὐτοὶ ἐναντίον σας, ὄχι μόνον εἶναι ψευδεῖς, (τοῦτο νομίζω ὅτι τὸ γνωρίζετε καλά), ἀλλὰ καὶ ἐὰν ἀκόμη ἦσαν ἀπολύτως ἀληθεῖς, ἔτσι συνέφερε νὰ πολιτευθῆτε ἀπέναντί των, ὅπως ἐγὼ εἰσηγήθην. Θὰ ἀναφέρω δὲ μίαν ἢ δύο ἀπὸ τὰς καλὰς πράξεις σας ποὺ τιμοῦν τὴν πολιτείαν μας καὶ μάλιστα θὰ τὰς διηγηθῶ μὲ δυὸ λόγια. Κάθε πολίτης χωριστὰ καὶ κάθε πόλις ἐν συνόλῳ πρέπει νὰ προσπαθοῦν πάντοτε νὰ κάμνουν τὸ κάθε τι, σύμφωνα μὲ τὰς λαμπροτέρας πράξεις τοῦ παρελθόντος. 96. Σεῖς λοιπόν, ἄνδρες Ἀθηναῖοι, ἐνῶ οἱ Λακεδαιμόνιοι ἐξουσίαζον ξηρὰν καὶ θάλασσαν καὶ κατεῖχον τὰ γύρω τῆς Ἀττικῆς μέρη, δηλαδὴ τὴν Εὐβοίαν, Τανάγραν, τὴν Βοιωτίαν ἅπασαν, τὰ Μέγαρα, τὴν Αἴγιναν, τὰς Κλεωνὰς καὶ τὰ ἄλλα νησιά, ἐγκαταστήσαντες εἰς αὐτὰ ἄρμοστὰς καὶ φρουράς, καὶ ἡ πόλις μας δὲν εἶχε οὔτε πλοῖα, οὔτε τείχη, ἐν τούτοις ἐξεστρατεύσατε εἰς Ἀλίαρτον² καὶ πάλιν ὑστερα ἀπὸ ὀλίγας ἡμέρας εἰς Κόρινθον, ἂν καὶ οἱ τότε Ἀθηναῖοι εἶχον πολλὰς ἀφορμὰς νὰ μνησικακοῦν καὶ κατὰ τῶν Κορινθίων καὶ κατὰ τῶν Θηβαίων δι' ὅσα κατὰ

3. Ἦτο πόλις τῆς Βοιωτίας παρὰ τὴν Κοπαῖδα λίμνην. Οἱ Ἀθηναῖοι ἐπῆγαν νὰ βοηθήσουν τοὺς Θηβαίους, Ἀργεῖους καὶ Κορινθίους (βλ. Δ η μ ο σ θ ἔ ν ο υ ς Α' Φιλιππικόν 17, Ξ ε ν ο φ ῶ ν τ ο ς Ἑλλην. Γ, V, 16). Εἰς τὴν μάχην ταύτην ἐφρονεύθη ὁ Λύσανδρος, ὁ περίφημος στρατηγὸς τῶν Σπαρτιατῶν (βλ. Π λ ο υ τ ἄ ρ χ ο υ : Λύσανδρος 28-30).

τῶν περὶ τὸν Δεκελεικὸν πόλεμον πραχθέντων· ἀλλ' οὐκ ἐποίουν τοῦτο, οὐδ' ἐγγύς. 97. Καίτοι τότε ταῦτα ἀμφοτέρωθεν Αἰσχίνη, οὐθ' ὑπὲρ εὐεργειῶν ἐποίουν οὔτε ἀκίνδυνα ἐώρων. Ἀλλ' οὐ διὰ ταῦτα προΐεντο τοὺς καταφεύγοντας ἐφ' ἑαυτούς, ἀλλ' ὑπὲρ εὐδοξίας καὶ τιμῆς ἤθελον τοῖς δεινοῖς αὐτοὺς διδόναι, ὁρῶντες καὶ καλῶς βουλευόμενοι. Πέρας μὲν γὰρ ἅπασιν ἀνθρώποις ἐστὶ τοῦ βίου θάνατος, καὶ ἐν οἰκίῳ τις αὐτὸν καθείρξας τηρῆ· δεῖ δὲ τοὺς ἀγαθοὺς ἀνδρας ἐργασθῆναι μὲν ἅπασιν ἀεὶ τοῖς καλοῖς, τὴν ἀγαθὴν προβαλλομένους ἐλπίδα, φέρειν δ' ὅτι ἂν ὁ θεὸς διδῶ γενναίως. 98. Ταῦτ' ἐποίουν οἱ ὑμέτεροι πρόγονοι, ταῦθ' ὑμῶν οἱ προεσβύτεροι, οἱ Λακεδαιμονίους οὐ φίλους ὄντας οὐδ' εὐεργέτας, ἀλλὰ πολλὰ τὴν πόλιν ἡμῶν ἠδίκηκότας καὶ μεγάλα, ἐπειδὴ Θηβαῖοι κρατήσαντες ἐν Λεύκτροις ἀνελεῖν ἐπεχείρουν, διεκωλύσατε, οὐ φοβηθέντες τὴν τότε Θηβαίοις ὥμην καὶ δόξαν ὑπάρχουσαν, οὐδ' ὑπὲρ οἷα πεποιηκότων ἀνθρώπων κινδυνεύσετε διαλογισάμενοι. 99. Καὶ γάρ τοι πᾶσι τοῖς Ἑλλησιν ἐδείξατε ἐκ τούτων ὅτι καὶ ὅτι οὐν τις εἰς ὑμᾶς ἐξαμάρτη, τούτῳ τὴν ὀργὴν εἰς τᾶλλα ἔχετε, εἰ δ' ὑπὲρ σωτηρίας ἢ ἐλευθερίας κίνδυνός τις αὐτοὺς καταλαμβάνη, οὔτε μνησικακήσετε οὐθ' ὑπολογισθεῖτε. Καὶ οὐκ ἐπὶ τούτων μόνων οὕτως ἐσχήκατε, ἀλλὰ πάλιν σφετεριζομένων Θηβαίων τὴν Εὐβοίαν οὐ περιεΐδετε, οὐδ' ὧν ὑπὸ Θεμισωνος καὶ Θεοδώρου περὶ Ὀρωπὸν ἠδίκησθε ἀνεμνήσθητε, ἀλλ' ἐβοηθήσατε καὶ τού-

1. Ἐννοεῖ ἐδῶ τὴν μεγάλην φήμην τῶν Θηβαίων ὡς μεγάλης στρατιωτικῆς δυνάμεως κατὰ τὴν ἐποχὴν τοῦ Ἐπαμεινώνδα.

2. Κατὰ τὸ 358 ἐξερράγη ἐμφύλιος πόλεμος εἰς Εὐβοίαν. Τοὺς ὀλιγαρχικοὺς τοὺς ὑπεστήριζον οἱ Θηβαῖοι, οἱ ὅποιοι ἔστειλαν καὶ στρατιωτικὴν βοήθειαν. Ἀλλ' οἱ Ἀθηναῖοι ἔστειλαν στρατὸν καὶ στόλον μὲ ἐπικεφαλῆς τὸν Διοκλῆν καὶ ἀποκατέστησαν τὴν τάξιν (βλ. Δ η μ ο σ θ ἔ ν ο υ ρ περὶ τῶν ἐν Χερρονήσῳ 74, ἰδίου κατὰ Ἀνδρῶν.

τὸν Δεκελεικὸν πόλεμον εἶχον πράξει οὗτοι. Καὶ ὁμως δὲν ἔπραττον τοῦτο (δὲν ἐμνησιμάκου), καὶ οὔτε τοὺς ἐπέρασε ἀπὸ τὸν νοῦ τους ἕνα τέτοια πράγμα. 97. Ἄν καὶ τὰς δυὸ αὐτὰς ἐκστρατείας, κύριε Αἰσχίνη, δὲν τὰς ἔκαμνον οὔτε διὰ τὰ βοηθήσουν εὐεργέτας των, οὔτε καὶ τὰς ἔβλεπον ὅτι ἦσαν ἐντελῶς ἀκίνδυνοι. Ἐν τούτοις διὰ τὰς αἰτίας αὐτὰς δὲν ἐγκατέλειπον εἰς τὴν τύχην των τοὺς καταφεύγοντας εἰς αὐτούς, ἀλλὰ διὰ τὰ ἀποκτήσουν φήμην καὶ τιμὴν ἀνελάμβανον ἐποικινδύτους ἐπιχειρήσεις, ὀρθῶς καὶ καλῶς σκεπτόμενοι. Διότι τὸ τέρμα τοῦ βίου δι' ὅλους τοὺς ἀνθρώπους εἶναι ὁ θάνατος καὶ δὲν θὰ ἤμποροῦσε κανεὶς τὸν ἀποφύγη καὶ ἐάν (ἀκόμη) ἐκλειδομανταλώνετο μέσα εἰς κανένα σπιτάκι. Πρέπει τὸ λοιπὸν οἱ καλοὶ πολῖται τὰ καταπιάνονται πάντοτε μὲ ὅλας τὰς εὐγενεῖς πράξεις καὶ ἀφοῦ βάλουν ἐμπρός των ὡσάν ἀσπίδα τὴν ἀγαθὴν ἐλπίδα, τὰ ὑπομέγουν γενναίως ὅ,τι δῆποτε τοὺς δώσῃ ὁ θεός 98. Αὐτὰ ἔκαμνον οἱ πρόγονοί σας. Αὐτὰ ἐκάματε σεῖς οἱ γεροντότεροι ἀπὸ μᾶς, οἱ ὅποιοι ἐπειδὴ οἱ Θηβαῖοι μετὰ τὴν ἐν Λεύκτροις νίκην των ἐπεδίωκον τὰ καταστρέφουν τοὺς Λακεδαιμονίους, ἂν καὶ οὗτοι δὲν ἦσαν φίλοι μας, οὔτε εὐεργέται μας, ἀλλὰ (τοῦναντίον) πολλὰς καὶ μεγάλας ζημίας μᾶς εἶχαν κάμει, τοὺς ἐμποδίσατε, χωρὶς τὰ φοβηθῆτε τὴν τότε ὑπάρχουσαν στρατιωτικὴν δύναμιν καὶ δόξαν τῶν Θηβαίων, οὔτε καὶ ἐλάβετε κἂν ὑπ' ὄψιν ὅτι πρόκειται τὰ διακινδυνεύσετε ὑπὲρ ἀνθρώπων οἱ ὅποιοι σᾶς εἶχαν προξενήσει τόσα κακά. 99. Ἴσα ἴσα ποὺ ἀπεδείξατε εἰς ὅλους τοὺς Ἕλληνας, μὲ αὐτὰ ποὺ ἐκάματε, ὅτι ἂν κανεὶς (Ἕλληνας) σᾶς κάμῃ ὅ,τι δῆποτε κακόν, ὀργίζεσθε μὲν κατ' αὐτοῦ, ὡς πρὸς τὰ ἄλλα ὁμως, ἐάν παρουσιασθῇ κατ' αὐτοῦ κίνδυνος ὅταν ἀγωνίζεται ὑπὲρ τῆς ἐλευθερίας του ἢ τῆς σωτηρίας του, τότε οὔτε μνησικακεῖτε κατ' αὐτοῦ, οὔτε καὶ λογαριάζετε καθόλου τὸ τί σᾶς ἔκαμεν οὗτος. Καὶ ὁμως δὲν εἶναι μόνον αἱ περιπτώσεις αὐταὶ κατὰ τὰς ὁποίας ἐνηργήσατε ἔτσι, ἀλλὰ καὶ ὅταν πάλιν οἱ Θηβαῖοι προσεπάθουν τὰ σφετερισθοῦν τὴν Εὐβοίαν δὲν ἐκάματε στραδᾶ μάτια, οὔτε καὶ ἐνθυμηθήκατε τὰς ἐναντίον μας ἀδικίας τοῦ Θεμισωνος καὶ Θεοδώρου τὰς σχετικὰς μὲ τὴν κατάληψιν τοῦ Ὄρωπου, ἀλλ' ἐβοηθήσατε τοὺς Εὐβοεῖς. Μά-

14, Αἰσχίνου κατὰ Κτησιφ. 85). Ὁ Θεμισων ἦτο τύραννος τῆς Ἐρετρίας καὶ κατὰ τὸ 366 οὗτος κατέλαβε τὸν Ὄρωπον (Ἐενοφῶν Ἑλληνικά VII, 4, 1).

τοις, τῶν ἐθέλοντῶν τότε τριηράρχων πρῶτον γενομένων τῇ πόλει, ὧν εἷς ἦν ἐγώ. Ἐπεὶ οὖν περὶ τούτων. 100. Καίτοι καλὸν μὲν ἐποιήσατε καὶ τὸ σῶσαι τὴν νῆσον, πολλῶ δ' ἔτι τούτου κάλλιον τὸ καταστάντες κύριοι καὶ τῶν σωμάτων καὶ τῶν πόλεων ἀποδοῦναι ταῦτα δικαίως αὐτοῖς τοῖς ἐξημαρτηκόσιν εἰς ὑμᾶς, μηδὲν ὧν ἠδίκησθε ἐν οἷς ἐπιστεύθητε ὑπολογισάμενοι. Μυρία τοίνυν ἕτερα εἰπεῖν ἔχων παραλείπω, ναυμαχίας, ἐξόδους πεζάς, στρατείας, καὶ πάσαις γεγενηθείσας καὶ νῦν ἐφ' ὑμῶν αὐτῶν, ἃς ἀπάσας ἡ πόλις τῆς τῶν ἄλλων Ἑλλήνων ἐλευθερίας καὶ σωτηρίας πεποίηται. 101. Εἰτ' ἐγὼ τεθεωρηκῶς ἐν τοσοῦτοις καὶ τοιούτοις τὴν πόλιν ὑπὲρ τῶν τοῖς ἄλλοις συμφερόντων ἐθέλουσαν ἀγωνίζεσθαι, ὑπὲρ αὐτῆς τρόπον τινὰ τῆς βουλῆς οὔσης τι ἔμελλον κελεύσειν ἢ τί συμβουλεύσειν αὐτῇ ποιεῖν; Μνησικακεῖν νῆ Δία πρὸς τοὺς βουλομένους σώζεσθαι, καὶ προφάσεις ζητεῖν δι' ἃς ἅπαντα προησόμεθα. Καὶ τίς οὐκ ἂν ἀπέκτεινέ με δικαίως, εἴ τι τῶν ὑπαρχόντων τῇ πόλει καλῶν λόγῳ μόνον καταισχύνειν ἐπεχείρησα; Ἐπεὶ τό γε ἔργον οὐκ ἂν ἐποιήσαθ' ὑμεῖς, ἀκριβῶς οἶδ' ἐγώ· εἰ γὰρ ἐβούλεσθε, τί ἦν ἐμποδῶν; Οὐκ ἐξῆν; Οὐχ ὑπῆρχον οἱ ταῦτ' ἐροῦντες οὗτοι;

102. Βούλομαι τοίνυν ἐπανελθεῖν ἐφ' ἃ τούτων ἐξῆς ἐπολιτευόμεθα καὶ σκοπεῖτε ἐν τούτοις πάλιν αὖ, τί τὸ τῇ πόλει βέλτιστον ἦν. Ὅρῶν γὰρ, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τὸ ναυτικὸν ὑμῶν καταλυόμενον, καὶ τοὺς μὲν πλουσίους ἀτελεῖς ἀπὸ μικρῶν ἀναλωμάτων γιγνομένους, τοὺς δὲ μέτρια ἢ μικρὰ κεκτημένους τῶν πολιτῶν τὰ ὄντα ἀπολλύντας, ἔτι δ' ὑστερίζουσαν ἐκ τούτων τὴν πόλιν τῶν καιρῶν,

λιστα τότε διὰ πρώτην φοράν εἰς τὴν πόλιν μας ἐθελουσίως παρουσιάσθησαν τριήραρχοι ἐκ τῶν ὁποίων ἓνας ἤμην ἐγὼ (μὲ τὸν σκοπὸν νὰ βοηθήσωμεν τοὺς Εὐβοεῖς). Ἄλλὰ τώρα δὲν πρόκειται νὰ ὁμιλήσω διὰ τὰς τριηραρχίας ἐκείνας. 100. Καὶ καλὰ μὲν ἐκάματε ποὺ ἐσώσατε τὴν γῆσον, ἀκόμη δὲ καλύτερα ἐπράξατε ὅταν γενόμενοι κύριοι καὶ τῶν εὐβοϊκῶν πόλεων καὶ τῶν Εὐβορέων, ἀποκατεστήσατε τὴν εὐβοϊκὴν κυριαρχίαν, καὶ δικαίως, χωρὶς νὰ λογαριάσετε καθόλου τὰς ἀδικίας ποὺ σᾶς ἔκαμαν εἰς ὅ,τι δῆποτε τοὺς ἐμπιστευθήκατε. Ἄν καὶ δύνamai νὰ ἀναφέρω χίλια δυὸ τέτοια παραδείγματα, δηλαδή ναυμαχίας, κατὰ ξηρὰν ἐκστρατείας ποὺ ἔγιναν καὶ κατὰ τὸν παλαιὸν καιρὸν καὶ ἐπὶ τῶν ἡμερῶν μας καὶ τὰς ὁποίας ὅλας ἢ πολιτεία μας ἔκαμε χάριν τῆς ἐλευθερίας καὶ τῆς σωτηρίας τῶν ἄλλων Ἑλλήνων, ὅλα αὐτὰ τὰ παραλείπω. 101. Ἐπειτα βλέπων ὅτι ἡ πόλις μας εἰς τόσας καὶ τοιαύτας περιστάσεις θεληματικῶς ἠγωνίζετο ὑπὲρ τῶν συμφερόντων τῶν ἄλλων Ἑλλήνων, προκειμένου περὶ τῶν ἰδικῶν τῆς συμφερόντων τί ἔπρεπε νὰ τὴν συμβουλεύσω καὶ νὰ τὴν προτρέψω νὰ κάμη ; Νὰ μνησικακῆ πρὸς ἐκείνους ποὺ ἐζήτησαν τὴν σωτηρίαν των καὶ νὰ ζητῆ προφάσεις, (διὰ νὰ μὴ τοὺς βοηθήσῃ) καὶ διὰ τῶν ὁποίων θὰ κατεπροδίδομεν τὰ συμφέροντά μας. Μὰ τότε ποῖος δὲν θὰ μὲ ἐσκότῳνε, καὶ θὰ μὲ ἐσκότῳνε δικαίως, ἐὰν καὶ μὲ λόγια μόνον ἐπιχειροῦσα νὰ ντροπιάσω τὰς προὑπαρχούσας ὠραίας παραδόσεις τῆς πόλεως ; Ἐπειδὴ μὲ ἔργα τὸ γνωρίζω πολὺ καλὰ, δὲν θὰ τὸ ἐκάμνατε οὔτε ἐσεῖς αὐτό. Διότι ἐὰν τὸ ἠθέλατε, τί μποροῦσε νὰ σᾶς ἐμποδίσῃ ; Δὲν ἦτο στὸ χέρι σας νὰ κάμετε ὅ,τι θέλετε ; Ἡ μήπως δὲν ὑπῆρχον τότε αὐτοὶ ἐδῶ ὅ, οἱ ὁποῖοι θὰ σᾶς παρακίνοῦσαν εἰς τοῦτο ;

102. Ἐπιθυμῶ ὁμως νὰ ἐπανέλθω εἰς τὴν ἐξιστόρησιν τῶν μετὰ τὰ γεγονότα ταῦτα πολιτικῶν μου ἐνεργειῶν. Καὶ ἐξετάσατε ἄλλη μιὰ φορά ἀκόμα μεταξὺ τούτων ² ποιὰ (πολιτικὴ) ἦτο ἢ πλεον συμφέρουσα εἰς τὴν πόλιν. Ἐπειδὴ, κύριοι δικασταί, ἔβλεπα ὅτι τὸ ναυτικὸν μας ὀλίγον κατ' ὀλίγον παρέλυε καὶ ὅτι οἱ μὲν πλούσιοι ἔμειναν ἀφορολόγητοι λόγῳ τοῦ ὅτι ἔδιδαν παρὰ πολὺ λίγα (διὰ τὴν συντήρησίν του), οἱ δὲ ἔχοντες μετρίαν ἢ μικρὰν περιουσίαν ἔχανον τὰ ὑπάρχοντά των (ἀπὸ τὰς φορολογικὰς ἐπιβαρύνσεις) καὶ ὅτι τὸ κράτος μας ἀπὸ τὰς αἰτίας αὐτὰς δὲν κατῴρθῳνε νὰ ἐκμεταλλευθῆ (τὰς πα-

1. Ἐννοεῖ τοὺς μακεδονίζοντας, δηλαδή τὸν Αἰσχίνην καὶ τοὺς φίλους του οἱ ὁποῖοι ὑπεστήριζον τὴν πολιτικὴν τῆς εἰρήνης.

2. Δηλαδή μεταξὺ τῶν πολιτικῶν μου ἐνεργειῶν.

ἔϋθηκα νόμον καθ' ὃν τοὺς μὲν τὰ δίκαια ποιεῖν ἠνάγκασα, [τοὺς πλουσίους,]* τοὺς δὲ πένητας ἔπαυσ' ἀδικουμένους, τῇ πόλει δ' ὅπερ ἦν χρησιμώτατον, ἐν καιρῷ γίγνεσθαι τὰς παρασκευὰς ἐποίησα. 103. Καὶ γραφεῖς τὸν ἀγῶνα τοῦτον εἰς ὑμᾶς εἰσηλθὼν καὶ ἀπέφυγον, καὶ τὸ μέρος τῶν ψήφων ὁ διώκων οὐκ ἔλαβεν. Καίτοι πόσα χρήματα τοὺς ἡγεμόνας τῶν συμμοριῶν ἢ τοὺς δευτέρους καὶ τρίτους οἴεσθέ μοι διδόναι ὥστε μάλιστα μὲν μὴ θεῖναι τὸν νόμον τοῦτον, εἰδὲ μὴ, καταβαλόντα ἔσῃ ἐν ὑπωμοσίᾳ; Τοσαῦτ', ὧ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, ὅσα δεκνῆσαι μ' ἔσῃ πρὸς ὑμᾶς εἰπεῖν. 104. Καὶ ταῦτ' εἰκότως ἔπραττον ἐκεῖνοι. Ἦν γὰρ αὐτοῖς ἐκ μὲν τῶν προτέρων νόμων συνεκκαίδεκα λειτουργεῖν, αὐτοῖς μὲν μικρὰ καὶ οὐδὲν ἀναλίσκουσι, τοὺς δ' ἀπό- 261 ρους τῶν πολιτῶν ἐπιτρίβουσιν, ἐκ δὲ τοῦ ἑμοῦ νόμου τὸ γιγνόμενον κατὰ τὴν οὐσίαν ἕκαστον τιθέναι, καὶ δυοῖν ἐφάνη τριήραρχος ὁ τῆς μιᾶς ἕκτος καὶ δέκατος πρότερον συντελής· οὐδὲ γὰρ τριηράρχους ἔτι ὠνόμαζον ἑαυτούς, ἀλλὰ συντελεῖς. Ὡστε δὴ ταῦτα λυθῆναι καὶ μὴ τὰ δίκαια ποιεῖν ἀναγκασθῆναι, οὐκ ἔσθ' ὅτι οὐκ ἐδίδοσαν.

*] Ἡ λέξις τοὺς πλουσίους ὡς ἐπεξηγηματικὴ, μᾶλλον εἶναι προσθήκη μεταγενεστέρη.

1. Δηλαδή νὰ καταβάλλουν τὰς πρὸς ἐξοπλισμὸν τῶν πολεμικῶν πλοίων εἰσφοράς ἀναλόγως τῆς περιουσιακῆς τῶν καταστάσεως. Ἡ ὑποχρέωσις αὐτῇ ἐλέγετο τριηραρχία, οἱ δὲ ἀναλαμβάνοντες—δηλαδή οἱ ὑποχρεούμενοι ἐκ τῶν νόμων—νὰ ἐξοπλίσουν ἕνα ἢ καὶ περισσότερα πολεμικὰ πλοῖα ἐλέγοντο τριήραρχοι.

2. Κατηργήθη ἢ κατ' αὐτῶν βαρεῖα φορολογία, πράγμα ποῦ συνετέλεσε ν' ἀνακουφισθοῦν οἱ μεσαῖοι πολῖται καὶ ὡς ἐκ τούτου νὰ ὑψηληθῇ ἡ πόλις.

3. Αὐτὸς ἐλέγετο Πατροκλῆς. Ἐδῶ ὁ Δημοσθένης ἐκθέτει τὰ γεγονότα κατὰ πολὺ διάφορον τρόπον ἀπὸ ὅ,τι τὰ ἐκθέτει εἰς τὸν κατὰ Κτησιφῶντος λόγον τοῦ ὁ Αἰσχίνης.

4. Ὑπωμοσία ἦτο ὄρος δικονομικόν. Ἐλέγετο ὅταν εἰς τὴν Ἐκκλησίαν τοῦ δήμου ὠρκίζετο πολίτης τις ὅτι πρόκειται νὰ καταγγεῖλη προταθὲν ψήφισμα ὡς παράνομον. Ἐὰν προηγεῖτο ἡ ἔνορκος αὕτη βεβαίωσις τῆς κυρώσεως τοῦ ψηφίσματος ἢ τοῦ νόμου,

ρουσιαζόμενας) περιστάσεις, κατώρθωσα να περάσῃ νόμος διὰ τοῦ ὁποίου οἱ μὲν (πλούσιοι) ἐξαναγκάσθησαν νὰ κάμουν τὸ καθήκον τους ¹, οἱ δὲ πτωχοὶ δὲν ἠδικουῦντο πλέον ², πράγμα τὸ ὁποῖον ἦτο χρησιμώτατον εἰς τὴν πόλιν καὶ συνετέλεσε ὥστε νὰ γίνωγται ἐγκαίρως αἱ πολεμικαὶ τῆς προετοιμασίαι. 103. Καὶ κατηγορηθεὶς τότε διὰ κατηγορίαν ὁμοίαν τῆς παρούσης καὶ παραπεμφθεὶς εἰς δίκην ἐνώπιόν σας ἠθωώθην. Ὁ μηγυτῆς μου ³ μάλιστα δὲν ἔλαβε τὸν κανονισμένον ἀριθμὸν ψήφων. Καὶ ὅμως πόσα χρήματα — νομίζετε — μοῦ προσέφερον οἱ πλούσιοι Ἀθηναῖοι καὶ ὕστερα ἀπ' αὐτοὺς οἱ δεῦτεροι καὶ οἱ τρίτοι κατὰ σειράν ἀπὸ ἀπόψεως πλούτου, κυρίως μὲν διὰ νὰ μὴ εἰσηγηθῶ τὸν νόμον αὐτόν, ἐὰν δὲ τὸν προτείνω, νὰ ἐπιτύχουν διὰ τῆς ὑπωμοσίας ⁴ ν^ο ἀναβάλουν τὴν ἐφαρμογὴν του. Τόσα πολλὰ μοῦ ἔδιδαν τότε, κύριοι δικασταί, ὥστε δὲν θὰ τολμοῦσα νὰ σᾶς εἶπω τὸ ποσό. 104. Καὶ πολὺ φυσικὰ ἐνήργουν οὗτοι ἔτσι. Διότι κατὰ μὲν τοὺς προῖσχύοντας νόμους ἠμποροῦσαν δέκα ἕξ μαζί νὰ προσφέρουν τὰς ὑπηρεσίας των εἰς τὸ δημόσιον ⁵. Καὶ αὐτοὶ μὲν ἐξώδευον ὀλίγα σχετικῶς ἢ δὲν ἐξώδευον καὶ τίποτε, ἔρριχναν δὲ ὅλα τὰ βάρη εἰς τοὺς πτωχοὺς. Διὰ τοῦ ἰδικοῦ μου ὅμως νόμου τὰ πράγματα ἠλλαξαν καὶ ὁ καθένας κατέβαλλε ἀναλόγως τῆς περιουσίας του. Καὶ ἔτσι ὁ τριηράρχος πού (κατὰ τὸν παλαιὸν νόμον) ἔδιδε τὸ ἐν δέκατον ἕκτον (τῆς δαπάνης) καὶ ὑπεχρεοῦτο νὰ ἐξοπλίσῃ ἐν μόνον πλοῖον, ὑπεχρεώθη τώρα νὰ ἐξοπλίσῃ δύο καὶ δὲν ὠνόμαζον πλέον τοὺς ἑαυτοὺς των τριηράρχους ἀλλὰ σ υ ν τ ε λ ε ῖ ς. Διὰ νὰ ἀκυρωθοῦν λοιπὸν αἱ διατάξεις αὐταὶ καὶ διὰ νὰ μὴ ἐξαναγκασθοῦν νὰ συμμορφωθοῦν πρὸς αὐτάς, ἦσαν διατεθειμένοι νὰ δώσουν τὸ πᾶν. 105. Καὶ τώρα

τότε διεκόπτετο πᾶσα συζήτησις, ἐὰν δὲ μετὰ τὴν κύρωσιν τοῦ νόμου ἐγίνετο, τότε ἀνεβάλλετο ἢ ἐκτέλεσις τοῦ νόμου μέχρις ὅτου γίνῃ ἢ δίκη καὶ ἀποδειχθῇ ἐὰν ἢ προταθεῖσα πρότασις ἢ ὁ νόμος δὲν ἦτο ἀντίθετος μὲ τὸ πολίτευμα.

5. Λ ε ι τ ο υ ρ γ ῖ α ι ἦτο δημοσιονομικὸς θεσμὸς πανελληνιος. Ἡ λέξις εἶναι σύνθετος λ ῆ ι τ ο ς καὶ ἔ ρ γ ο ν = ἔργα τοῦ λαοῦ. Ἐσήμαινε δὲ ὁ θεσμὸς οὗτος ὅτι οἱ εὐπορώτεροι τῶν πολιτῶν ἀνελάμβανον εἰς ὠρισμένας περιόδους τὴν ὑποχρέωσιν νὰ δαπανήσουν ὠρισμένα ποσὰ ὑπὲρ τῶν ἀναγκῶν τῆς πόλεως καὶ δι' ἔργα κοινῆς ὠφελείας καὶ κοινωνικῆς προνοίας. Αἱ κυριώτεραι τῶν λειτουργιῶν ἦσαν α) ἡ ἐ σ τ ῖ α σ ι ς, ἡ χ ο ρ η γ ῖ α, ἡ γ υ μ ν α σ ι α ρ χ ῖ α, ἡ ἱ ε ρ ᾶ π ε ρ ῖ ο δ ο ς (θρησκευτικαὶ πρεσβεῖαι) καὶ ἡ π ρ ο ρ ε ῖ σ φ ο ρ ᾶ καὶ ἡ τ ρ ι η ρ α ρ χ ῖ α.

105. Καί μοι λέγε πρώτον μὲν τὸ ψήφισμα καθ' ὃ εἰσ-
ἤλθον τὴν γραφήν, εἶτα τοὺς καταλόγους, τὸν τ' ἐκ τοῦ
προτέρου νόμου καὶ τὸν κατὰ τὸν ἑμὸν. Λέγε.

ΨΗΦΙΣΜΑ

[Ἐπὶ ἄρχοντος Πολυκλέους, μηνὸς βοηδρομιῶνος ἕκτη ἐπὶ
δέκα, φυλῆς πρυτανεύουσης Ἰπποθωντίδος, Δημοσθένης Δημοσθέ-
νους Παιανιεύς εἰσήνεγκε νόμον τριηραρχικὸν* ἀντὶ τοῦ προτέ-
ρου, καθ' ὃν αἱ συντέλειαι ἦσαν τῶν τριηράρχων· καὶ ἐπεχειροτό-
νησεν ἡ βουλή καὶ ὁ δῆμος· καὶ ἀπήνεγκε παρανόμων Δημοσθέ-
ναι Πατροκλῆς Φλυεύς, καὶ τὸ μέρος τῶν ψήφων οὐ λαβὼν ἀπέ-
τισε τὰς πεντακοσίας δραχμάς.]

106. Φέρε δὴ καὶ τὸν καλὸν κατάλογον.

ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ

[Τοὺς τριηράρχους καλεῖσθαι ἐπὶ τὴν τριήρη συνεκκαίδεκα
ἐκ τῶν ἐν τοῖς λόχοις συντελειῶν, ἀπὸ εἴκοσι καὶ πέντε εἰδῶν εἰς
τετταράκοντα, ἕκ' ἴσον τῇ χορηγίᾳ χρωμένους.]

Φέρε δὴ παρὰ τοῦτον τὸν ἐκ τοῦ ἑμοῦ νόμου κατὰ-
λογον.

ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ

[Τοὺς τριηράρχους αἰρεῖσθαι ἐπὶ τὴν τριήρη ἀπὸ τῆς οὐσίας
κατὰ τίμησιν, ἀπὸ ταλάντων δέκα· εἰάν δὲ πλειόνων ἢ οὐσία ἀπο-
τιμημένη ἢ χρημάτων, κατὰ τὸν ἀναλογισμὸν ἕως τριῶν πλοίων
καὶ ὑπηρετικοῦ ἢ λειτουργία ἔστω. Κατὰ τὴν αὐτὴν δὲ ἀναλογίαν
ἔστω καὶ οἷς ἐλάττων οὐσία ἔστι τῶν δέκα ταλάντων, εἰς συντέ-
λειαν συναγομένοις εἰς τὰ δέκα τάλαντα.]

107. * Ἄρα γε μικρὰ βοηθῆσαι τοῖς πένησιν ὑμῶν δο-
κῶ, ἢ μικρὰ ἀναλῶσαι ἂν τοῦ μὴ τὰ δίκαια ποιεῖν οἱ πλού-

*) Κατ' ἄλλην γραφήν εἰς τὸ τριηραρχικόν.

διάβαζε, γραμματεῦ, τὸ πρῶτον ψήφισμα διὰ τοῦ ὁποίου εἰσήχθη ἐἰς δίκην ὡς προτείνας νόμον παράνομον, καὶ ἔπειτα τοὺς καταλόγους (τοὺς περιέχοντας τὰς ὑποχρεώσεις τῶν τριηράρχων), καὶ τὸν κατάλογον τὸν σύμφωνον μὲ τὸν παλαιὸν νόμον, καὶ τὸν κατάλογον τὸν σύμφωνον μὲ τὸν προταθέντα ἰδικόν μου νόμον. Διάβαζε.

ΨΗΦΙΣΜΑ

Τὸν καιρὸν τοῦ ἄρχοντος Πολυκλέους τὴν 16 τοῦ μηνὸς Βοηδρομιῶνας, ὅταν ἐπρυτάνευεν ἡ Ἰπποθωντὶς φυλὴ, ὁ Δημοσθένης ὁ γιὸς τοῦ Δημοσθένους Παιανιεὺς ἐπρότεινε νόμον τροποποιοῦντα τὴν ἰσχύουσαν μέχρι σήμερον περὶ τριηραρχιῶν νομοθεσίαν, κατὰ τὸν ὁποῖον ἐκανονίζοντο αἱ εἰσφοραὶ τῶν τριηράρχων. Τὸν νόμον τοῦτον ἐνέκρινε καὶ ἡ Βουλὴ καὶ ὁ δῆμος. Ἄλλ' ὁ Πατροκλῆς ὁ Φλυεὺς (ὑπέβαλε ἐνστάσιν) κατηγορήσας τὸν Δημοσθένην ὅτι ἐπρότεινε τὸν νόμον τοῦτον παρά τοὺς θεμελιώδεις νόμους τῆς Πολιτείας. Ἐπειδὴ ὁμοῦ δὲν ἔλαβε ἡ ἐνστάσις τοῦ τὸν ἀναλογοῦντα ἀριθμὸν τῶν δικαστικῶν ψήφων, ἐπλήρωσε (τὸ κεκανονισμένον) ἐκ 500 δραχμῶν πρόστιμον.

106. Φέρε τώρα καὶ τὸν κατάλογον (τὸν περιέχοντα) τὰς ὑποχρεώσεις τῶν τριηράρχων κατὰ τὸν παλαιὸν νόμον.

ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ

Οἱ τριηράρχοι καλοῦνται νὰ ἀναλάβουν τὸν ἐξοπλισμὸν τριήρεως δεκαῆξ μαζί ἀπὸ κάθε ὁμάδα τῶν φορολογικῶν καταλόγων καὶ ἀπὸ τῆς ἡλικίας τῶν εἰκοσιπέντε ἐτῶν μέχρι τῶν σαράντα, καταβάλλοντες ὁ καθένας ἴσην ἀναλογίαν εἰσφορᾶς.

Φέρε ἐν συνεχείᾳ καὶ πρὸς σύγκρισιν τὸν κατάλογον ποῦ ἔχει καταρτισθῆ σύμφωνα μὲ τὸν ἰδικόν μου νόμον.

ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ

Οἱ τριηράρχοι νὰ ἐκλέγωνται διὰ τὸν ἐξοπλισμὸν καὶ συντήρησιν μιᾶς τριήρεως ἀναλόγως τῆς περιουσίας των ἐφόσον ἔχουν τοιαύτην τῆς ὁποίας τὸ εἰσόδημα φθάνει τὰ δέκα τάλαντα. Ἐὰν δὲ ἡ χρηματικὴ ἀξία τῆς περιουσίας των εἶναι μεγαλυτέρα, τότε θὰ συνεισφέρουν ἀναλόγως διὰ τὸν ἐξοπλισμὸν καὶ ἄλλης τριήρεως μέχρι τριῶν καὶ ἐνὸς βοηθητικοῦ πλοίου. Κατὰ τὸν ἴδιον δὲ ὑπολογισμὸν θὰ κανονίζεται καὶ ἡ συνεισφορά ἐκείνων ποῦ ἔχουν περιουσίαν χρηματικῆς ἀξίας κάτω τῶν δέκα τάλαντων. Οὗτοι θὰ ἀποτελοῦν ὁμάδας καὶ ἡ κάθε ὁμάς ἐξ αὐτῶν θὰ ἀποτελῆται ἀπὸ πολίτας ἔχοντας περιουσίαν ἀξίας δέκα τάλαντων.

107. Νομίζετε ἄρα γε πῶς λίγο συνέτρεξα ὄσους ἦσαν πτωχοὶ ἀπὸ σᾶς (μὲ τὸν νόμον αὐτὸν) ἢ νομίζετε πῶς οἱ πλούσιοι δὲν θὰ ἐξώδευαν μεγάλα ποσὰ διὰ νὰ καταφέρουν νὰ μὴ ἐκτελοῦν τὰς νομίμους ἀπέναντι τοῦ κράτους ὑποχρεώ-